

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

### Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

#### Όταν μεγαλώσεις μπορεί και να μην έχεις δουλειά

*Το κείμενο αποτελεί απόσπασμα από το 2ο κεφάλαιο με τίτλο «Εργασία» του βιβλίου «21 μαθήματα για τον 21ο αιώνα», το οποίο εξέδωσε το 2018 ένας από τους επιδραστικότερους συγγραφείς της εποχής μας, ο Yuval Noah Harari (μτφρ. Μιχ. Λαλιώτης, εκδ. Αλεξάνδρεια, 2018).*

Δεν έχουμε ιδέα πώς θα είναι η αγορά εργασίας το 2050. Όλοι συμφωνούν ότι η ύπαρξη μηχανών που μαθαίνουν και η ρομποτική θα αλλάξουν σχεδόν κάθε επάγγελμα, από την παραγωγή γιαουρτιού μέχρι τη διδασκαλία γιόγκα. Υπάρχουν, ωστόσο, αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με το είδος της αλλαγής και την εγγύτητά της. Κάποιοι πιστεύουν ότι, μόλις σε μία ή το πολύ σε δύο δεκαετίες, δισεκατομμύρια άνθρωποι θα έχουν καταστεί οικονομικά περιττοί. Άλλοι υποστηρίζουν ότι, ακόμα και μακροπρόθεσμα, η αυτοματοποίηση θα συνεχίσει να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και να παράγει μεγαλύτερη ευημερία για όλους.

Βρισκόμαστε, λοιπόν, στα πρόθυρα μιας τρομαχτικής ανατροπής ή μήπως οι προβλέψεις αυτές είναι ένα ακόμα παράδειγμα αστήριχτης λουδίτικης<sup>1</sup> υστερίας; Είναι δύσκολο να ξέρουμε. Οι φόβοι ότι η αυτοματοποίηση θα προκαλέσει γενικευμένη ανεργία ανάγονται στον 19ο αιώνα, και μέχρι τώρα δεν έχουν ποτέ επαληθευτεί. Από την αυγή της Βιομηχανικής Επανάστασης, για κάθε θέση εργασίας που χανόταν εξαιτίας μιας μηχανής, εμφανιζόταν τουλάχιστον μια καινούργια, ενώ το μέσο βιοτικό επίπεδο έχει βελτιωθεί θεαματικά. Ωστόσο, υπάρχουν λόγοι να πιστεύουμε ότι αυτή τη φορά τα πράγματα είναι διαφορετικά και ότι η μηχανική εκμάθηση θα αλλάξει τους κανόνες του παιχνιδιού.

Οι άνθρωποι έχουν δύο ειδών ικανότητες -σωματικές και γνωσιακές. Στο παρελθόν, οι μηχανές ανταγωνίζονταν τους ανθρώπους κυρίως στις καθαρά σωματικές ικανότητες, ενώ στο γνωσιακό πεδίο οι άνθρωποι διατηρούσαν ένα πλεονέκτημα απέναντι στις μηχανές. Γι' αυτό και, καθώς οι εργασίες στη γεωργία και τη βιομηχανία αυτοματοποιούνταν, εμφανίστηκαν νέες θέσεις εργασίας στις υπηρεσίες, οι οποίες απαιτούσαν γνωσιακές δεξιότητες που διέθεταν μόνο οι άνθρωποι: εκμάθηση, ανάλυση,

---

1 κίνημα κατά της βιομηχανικής επανάστασης του 19ου αι., με αρχηγό τον Νέντ Λουντ. Οι λουδίτες στρέφονταν κατά των μηχανών, τις οποίες κατέστρεφαν, γιατί «έκλεβαν» τις εργασίες από τους ανθρώπους.

επικοινωνία και, κυρίως, την κατανόηση των ανθρώπινων συναισθημάτων. Σήμερα, ωστόσο, η τεχνητή νοημοσύνη αρχίζει να ξεπερνάει τους ανθρώπους σε ολόένα και περισσότερες από αυτές τις δεξιότητες, μέχρι και στην κατανόηση των ανθρώπινων συναισθημάτων. Δεν γνωρίζουμε κάποιο τρίτο πεδίο δραστηριότητας - πέρα από το σωματικό και το γνωσιακό - όπου οι άνθρωποι θα διατηρήσουν για πάντα με ασφάλεια το πλεονέκτημά τους.

**A3.** Με αφορμή το κείμενο, που σε προβληματίσε, γράφεις μια προφορική εισήγηση 200-250 λέξεων που απευθύνεις στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριάς σου με θέμα την αξία της εργασίας για το άτομο και τα εφόδια που κρίνεις ότι πρέπει να αποκτήσει ένας νέος άνθρωπος, για να εξασφαλίσει μία θέση εργασίας.

**Μονάδες 25**

## **B. Λογοτεχνικό κείμενο**

**ΚΛΕΙΩ ΒΛΑΧΑΚΗ**

**[«ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΩ ΟΤΑΝ ΜΕΓΑΛΩΣΩ»]**

*Το κείμενο προέρχεται από το βιβλίο της Κλειούς Βλαχάκη «Νερό να πάρεις. Ιστορίες καθημερινής χαρμολύπης.» (εκδ. Γράφημα, 2021).*

Κάθε φορά που πήγαινε στο χωριό και κατεβαίνουν στο υπόγειο να βάλουν κρασί από το βαρέλι, γκρίνιαζε. «Τι θα γίνει με αυτές τις κούτες; Θα τα ξεκαθαρίσετε ποτέ; Μόνο χώρο πιάνουν. Αφού δεν τα χρειάζεστε πια να δείτε τι θέλετε να κρατήσετε και τα άλλα να πάνε στα σκουπίδια». Πού να του εξηγήσει τώρα ότι δύσκολα ανοίγεις σημειώσεις και αναμνήσεις από τα σχολικά χρόνια. Θα ξεπηδούσαν όλα τα φαντάσματα, όλα τα όνειρα που δεν πραγματοποιήθηκαν, ο κόσμος της παιδικής, ανέμελης και αθώας ηλικίας, που απείχε παρασάγγας από αυτό που ζει. Κάθε φορά τού έδινε την υπόσχεση του «καλά» που όμως δεν είχε σκοπό να κρατήσει.

Την τελευταία φορά που πήγε ήταν αποφασισμένος. «Αν δεν δεις τι θα τα κάνεις θα τα πάω όλα στα σκουπίδια. Θέλω να βάλω το καινούργιο βαρέλι και δεν έχω χώρο.», Έκανε εκείνο το βήμα αναγκαστικά. Κατέβηκε τη μεγάλη σκάλα κι έφτασε στο υπόγειο. Άρχισε να ανοίγει τις κούτες με ευλάβεια και προσοχή λες κι επρόκειτο να κάνει μια χειρουργική επέμβαση. Δεν είχε σκοπό να πετάξει τίποτα. Είδες τις παιδικές ζωγραφιές, τα πρώτα ορνιθοσκαλίσματα που πετούσαν σε έναν δικό τους ουρανό, το τετράδιο της αντιγραφής με τη ζωγραφιά της ημέρας! Ποτέ δεν ήταν οικείο το χέρι της στο πινέλο των ζωγράφων. Γι' αυτό αργότερα αγάπησε όλους εκείνους που έκαναν αφηρημένη τέχνη. Το συγκεκριμένο,

πάντα τη ζόριζε!

Κι εκεί ανάμεσα στη σκόνη και τη μυρωδιά του κρασιού από το βαρέλι βρέθηκε μπροστά της ένα μπλε τετραδιάκι με εκθέσεις Ε' δημοτικού. Άρχισε να το ξεφυλλίζει και η καρδιά της χοροπηδούσε. Το μάτι της έπεσε σε ένα θέμα τετριμμένο και πολυφορεμένο: «ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΩ ΟΤΑΝ ΜΕΓΑΛΩΣΩ». Τι ήθελε αλήθεια να γίνει τότε;

«Όταν η γιαγιά έπλεκε τις πλεξούδες, στα μάτια μου τα χέρια της αποκτούσαν μαγικές ιδιότητες. Ζήλευα που έφτιαχνε τόσο ωραίο σχήμα στα μαλλιά. Έλεγα πως όταν μεγαλώσω θα γίνω κομμώτρια. Αργότερα, όμως, που έμαθα να διαβάζω και να γράφω και άκουγα όμορφες ιστορίες από τον παππού, άλλαξα γνώμη. Τώρα είμαι σίγουρη. Θα γίνω συγγραφέας. Θα βάλω ένα τραπεζάκι δίπλα στο παράθυρο να μπαίνει φως, θα παρατηρώ τους ανθρώπους και θα γράφω τις ιστορίες τους. Θα φορώ τα μυωπικά μου γυαλιά για να βλέπω καλύτερα και ό,τι ακούω θα το καταγράφω. Θα είμαι πολύ ευτυχισμένη που δεν θα χρειάζομαι τίποτα άλλο.».

Στην κάτω μεριά της σελίδας υπάρχει η παρατήρηση του δασκάλου: «Σας ζήτησα να γράψετε κάτι πραγματικό. Είσαι εκτός θέματος. Ο συγγραφέας δεν είναι επάγγελμα.».

Κλείνει το τετράδιο και μένει εκεί μέσα στη σκόνη, στη μυρωδιά του κρασιού, στις αναμνήσεις της. [...] Τώρα πια λέει πως όταν μεγαλώσει θα γίνει φαροφύλακας. Τάχα δεν ξέρει πως οι φάροι ανάβουν πια μόνοι τους.

Δεν πέταξε τίποτα. Άφησε τις κούτες στη θέση τους. Στο πατέρα της είπε ότι την πείραξε η σκόνη λόγω της αλλεργίας. Υποσχέθηκε ότι κάποια στιγμή θα τα τακτοποιήσει. Όταν τακτοποιήσει και τη ζωή της...

**B3.** Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ποιες επαγγελματικές επιλογές της ηρωίδας καταγράφει η αφήγηση και ποιον παράγοντα αναδεικνύει ως καθοριστικό για την εξέλιξή της; Αν ήσουν εσύ στη θέση της, κατά πόσο θα επέτρεπες να σε επηρεάσει;

ή

2. Να φανταστείς ότι είσαι η ηρωίδα και καταγράφεις σε μια σελίδα του ημερολογίου σου τι συνειδητοποίησες για την επαγγελματική και γενικότερα την προσωπική σου ζωή τη μέρα που κατέβηκες στο υπόγειο του πατέρα σου και προσπάθησες να τακτοποιήσεις τις κούτες με τα υπάρχοντά σου από τη σχολική ζωή.

**Μονάδες 25**